

Okuyucu Mektupları / *Reader Letters*

Köy Çocuklarının Bisikletli Kahramanı: Bisikletli Kütüphaneci

The Cycle Hero of Rural Children: Librarian on the Bicycle

Hakan Yücel*

Öz

Bu makalede yenilenen halk kütüphanesi hizmetlerini tanıtmak ve farkındalık yaratmak amacıyla 1-2 Ekim 2016 ve 29-31 Temmuz 2017 tarihleri arasında #halkkütüphanemiçinpedallıyorum adıyla düzenlenen etkinlik hakkında bilgi verilmektedir. Etkinliğin tasarlayıcısı olan Bisikletli Kütüphaneci Van Gölü'nün çevresini dolaşarak Mustafa Güzelgöz, nam-i diğer Eşekli Kütüphaneci'den aldığı ilhamla, gönüllü ve kurumundan bağımsız bir şekilde Bitlis ve ilçelerinde bulunan köy okullarına kitap dağıtmıştır. Bisikletli Kütüphaneci kitapları bisikletinin arkasına taktığı römorkla götürmüştür.

Anahtar Sözcükler: Gönüllü kütüphane hizmetleri; halk kütüphaneleri; Bitlis; Türkiye.

Abstract

In this article gives information about the activity called #pedalingformypubliclibrary between October 1-2, 2016 and July 29-31, 2017 in order to promote public library services and create awareness. Librarian on the Bicycle as a designer of the activity, wandered around Van Lake and distributed books to the village schools in Bitlis province and its districts with the inspiration of Mustafa Güzelgöz, also known as Librarian on the Donkey. He had taken the books to the back of his bicycle with a trailer.

Keywords: Volunteer library services; public libraries; Bitlis; Turkey.

Giriş

1-3 Ekim 2016 ve 29-31 Temmuz 2017 tarihlerinde, yenilenen halk kütüphanelerini tanıtmak ve farkındalık yaratmak amacıyla #halkkütüphanemiçinpedallıyorum adını verdiğim bir etkinlik gerçekleştirdim. Bu etkinlik kapsamında Van Gölü çevresini iki kez bisikletimle dolaşım. Etkinlik boyunca modern kütüphanecilik anlayışına uygun olarak yapımına başlanan, biten ve proje aşamasında olan halk kütüphaneleri, yeni gezici kütüphaneler, yeni hizmet binalarından bölümler ve hizmetlere yönelik paylaşımlar yapmışım. Etkinliğe kütüphanecilik camiası tarafından paylaşımlarla büyük destek verildi. Bu etkinlik sayesinde hem Bitlis hem de

* Kütüphaneci, Bitlis İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü. e-posta: hakanyuc@hotmail.com
Librarian. Bitlis Public Library, Turkey.

halk kütüphanelerinin adını ve hizmetlerini Twitter üzerinden duyurmaya çalıştım. Bu turda yeni Gezici Kütüphane araçlarından bahsetmek amacıyla Tatvan-Kıyıldüzü köyünde temsilen çocuklara kitap dağıttım. Bu durum aslında çalışmamın temelini oluşturdu. Köyler ise çalışmama hali hazırda zaman zaman araçlarla kırtasiye ve kıyafet yardımı götürmem ve ihtiyaçlarını gözlerimle görmem sebebiyle dâhil olmuştur. İhtiyacın daha fazla olduğu köyler özellikle seçilmiştir. Sonrasında bir arkadaşımın Karadeniz turu planları yapıyorduk. Tur için malzemelerimi satın alırken heybe çanta bakıyordum ve aklıma Eşekli Kütüphaneci Mustafa Güzelgöz geldi. Üniversitede de derslerimizde “Eşekli kütüphaneci” olarak tanıdığımız Mustafa Güzelgöz’ün yaptıkları anlatılırdı. Ölüm yıldönümüne baktım ve bu tarihte kendisini anmak amacıyla Bitlis merkeze bağlı Aşağı Başhan köyünde bulunan okula kitap hediye ettim. Çalışmamın ulusal basında duyulması sayesinde bana binlerce kitap gönderildi. İşte *Bisikletli Kütüphaneci* serüveni bu şekilde başladı.

Kütüphanecilik; aile ve öğretmenden sonra bir kişinin okuma kaderini etkileyen bir meslektir. Mesaisinde kitap okumayan, aksine nasıl vatandaşlara kitap okutabilirim diye düşünen, bu sebeple sorumluluğu aslında çok büyük olan bir meslektir. Tüm çalışmalarımı yaparken bu sorumluluğu üzerimde hissediyorum.

İlk çıkışımın ardından 21 Nisan 2017’de köyler için tekrar yola çıktım. Her yola çıktığımda ilk günkü heyecanımı yaşıyorum. Her okulda geleceğimiz olan çocuklara çalışmamı anlatıp, onlara kitap getirdiğimi ve onlar için özel olarak geldiğimi belirtiyordum. Çünkü köylere çocuklar için öğretmenlerinden başka kimsenin gelmediğini çok iyi biliyorum.

Köy okullarına sadece kitap değil zaman zaman oyuncakta hediye ediyorum. Öyle şeyler yaşıyorum ki... Bir köyde zekâ geriliği yaşayan bir çocuğumuz vardı. O gün derste vücudun bölümlerini işliyorlar. Okula gittiğim zaman oyuncakların arasından bir ayıcık çıktı. Ayının vücudunun bölümlerine dokunduğunuz zaman isimlerini söylüyor. O günkü şaşkınlığımı ve mutluluğumu size anlatamam. Oyuncak ayıyı o gün vermek yapbozun bölümlerini tamamlamak gibi bir şeydi. Ben sadece aracıyım. Yine ilk gittiğim köye melek kanadı götürdüm. Bu oyuncakçı gönderen küçük kız eve gelen misafirleri bile melek kanadı ile oynatmamış. Bunu hiç tanımadığı kardeşlerine göndermek istemiş. Anlayacağınız bir melekten başka bir meleğe bir mesaj götürdüm. Yine başka bir köye giderken bir yaşlı teyzeyle karşılaştık. Teyze evinin kapısında eşyle beraber oturuyor. Her gördüğüm kişiye selam verip kendimi tanıtıyorum. Sonuçta yabancı biriyim onlar için. Teyze Kürtçe bir şeyler anlatıyor. Eşi ise anlamadığımı görüp tercüme etmeye başladı. Anlamıyordum ama konuşma arasından bomba ve mayın kelimelerini yakaladım. Sonra teyzeyi bisikletin arka tarafında bulunan kitapların olduğu yere götürdüm. Teyze dedim ben kitap getirdim. Teyze yine Kürtçe anlatarak aşağıdaki karakolu gösteriyor. Teyze kitapları görünce tamam dedi. Teyze kolilerimi yırttın seninle helalleşmemiz lazım dedim. Teyze ucundan baktı. Dönüşte ekme tikesi hazırla dedim. Ekme tikesi, ekmeğin içine peynir konulan bir iki lokmalık bir tür dürüm. Dönüşte beni bekliyordu elinde ekme tikesiyle. Günün sonunda çocuk gülümsemelerini alıp tikeyle bir manzara karşısında yorgunluğumu atmak en büyük keyifti benim için. Çocuklar zaman zaman, büyüdüklerinde bizde senin gibi kitap dağıtacağız diyorlar, bu bile yetiyor yorgunluğumu almaya... En kötüsü de bu kadar köyü görüp, memlekete ya da ailemin yanına gittiğimde çocuklara yönelik özel etkinlik görsem, içime taş oturuyor. Köydeki çocuklar aklıma geliyor ve istemsizce hüzün çöküyor. O yüzden kitapları bırakınca kaçarak uzaklaşmak istiyorum. Ayrılırken çocuklarla göz göze gelmek beni üzüyor. Çünkü her gittiğim köye bir parçamı bırakıyorum. Hayalim, ektiğim bu tohumların ileride meyvesini görebilmek. Yıllar sonra beni bulup, bizim köyümüze bisikletle kitap getirmiştin demelerini bekleyeceğim.

Köylerden bahsediyoruz. Oradaki çocuklar köyün minibüsü geldiğinde evlerinden çıkıp el sallayarak mutlu oluyorlar. Benim bisikletle gelmem onlar için çok şey ifade ediyor. Bu çalışma aslında sadece ilgilenenlerin içinde olduğu bir çalışma. Bisikletçiler var, aynı zamanda

içindeki iyilik ateşini yakmak için bir kıvılcım bekleyen insanlar var. Kendisi için kurduğu kütüphanesindeki kitap sayısı arttıkça mutlu olan çocuğun tüm kitaplarını gönderdiği bir çalışmadır. İşte bu yüzden bu çalışma çok değerli. Bu benim çalışmam değil katkıda bulunan herkesin çalışmasıdır. Her 3-4 ayda bir Antalya'dan Yalçın Amca bana koli gönderir. Zaman zaman içinde iki bot veya kırtasiye malzemesi olur kimi zaman sadece kitap olur. Ama beyfendiliği ile beni mest ediyor. Benim sadece onlara gönderdiğim fotoğraflar ise onlar için mutluluk kaynağı. Yalova'dan bana destek veren yaşlı teyzemizi ailemin yanına gittiğimde ziyaret edip, rahatsızlığına rağmen yardım etmeyi bırakmayışını görmem, Doğanlı mezrasında Yusuf ile iletişimimiz bambaşkaydı ve yaptığım işin onlarda ne kadar derin izler bıraktığını anlamama sebep olmuştu. Her zaman bisikletimi tam okulun girişine park ederim. Yine aynısını yapmıştım. Yusuf, kaskımı ve bonemi çıkarıp koyduğum yerden fotoğraf çekilirken alıp aynı benim yaptığım şekilde kafasına takmış. Sonrasında ise öğle arası olduğundan hocalarla okuldan yaklaşık 500 metre uzakta bir yerde yemek yerken Yusuf bizi takip etmiş ve ben Baykan'a gidiyorum deyip ilgi çekmeye çalıştı. Hocası kızınca tekrar bisikletimin başına geldi ve kurcalamaya başladı, bonemi ve kaskı tekrar taktı. Gözlüğümü ters taktı, sonra bisikletimi yere düşürdü. En sonunda ise kerata ile hatıra fotoğrafı çektirdim. Yani demem o ki yaptıklarım onlara örnek oluyor ve ben bu çocuklara okumalarını tavsiye edip, kitap hediye ediyorum. Tanrıyar'da geleceğimi bilen anaokulu öğretmeni çocuklara benim ve bisikletimin resmini yaptırmış, en iyi resmeden ise İlknur olmuştu. Onunla fotoğraf çektirdim. Bisikletimi tüm çocuklar rengârenk yapmıştı. Bunun, resim okumaya göre iyi bir şey olduğunu söyleyebiliriz. İşte böyle, bazen bir yerli malı haftasına denk gelirsiniz makarna yiyip ayran içersiniz. Bazen çocuklar geldiğinizi uzaktan görüp pencerelere doluşurlar.

Hitap muhataba biçilen kıymetmiş. İlk ulusal basın haberinden sonra **Bisikletli Kütüphaneci** unvanı, yapılan haber sonrasında muhabir arkadaşımızın habere attığı başlık ile bana yakıştırıldı ve o şekilde devam ediyor. Ulusal düzeyde ve kütüphanecilik camiasında Eşekli Kütüphaneci'nin izinden gidip Bisikletli Kütüphaneci olarak anılmak gurur verici. Bu çalışmayı, çalıştığım kurumdan bağımsız olarak yapıyorum. Yıllık veya nöbet izinlerimde yola çıkabiliyorum. Yalnızca hafta içi köylere gidebiliyorum. Okulların açık olduğu dönem ve saat aralığında gidebiliyorum. Çünkü çocukların kendileri için özel gelen Bisikletli Kütüphaneci'yi görmelerini, hayatları boyunca belki de unutamayacakları, hayatlarına iz bırakacak, bu esnada onlara getirmiş olduğum hediye kitapları gözlerindeki mutluluğa şahit olarak teslim etmek istiyorum. Aynı zamanda bana kitap gönderenlerin de güvenine mazhar oluyorum. Bu konuda asla unutamayacağım bir paylaşım var. Beni sosyal medyadan takip eden Mustafa Kara'nın beni tanımadan sadece fotoğraflardan gördükleriyle çalışmamı anlatmasıdır.

Bisikletli Kütüphaneci, çocukların tertemiz duygularını ön plana çıkarıp sosyal medyada onları kullanmadan (388gb arşivim mevcut) ve en önemlisi sponsorluk kabul etmeden gönüllü olarak gerçekleştirilen, hayatlara dokunan, bir hayatı bir daha asla aynı olmayacak şekilde değiştiren bir çalışmadır.

18 Şubat 2017 tarihinde başladığım ve 19 tur yaptığım çalışmamı halen sürdürmekteyim. Çalışmam sonucunda, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi tarafından düzenlenen 4. Bisiklet Sempozyumunun Onur Konuğu oldum. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen TRANSİST İstanbul Ulaşım Kongresi ve Fuarında, Jüri Özel Ödülüne layık görüldüm. TRT2'de yayınlanan Yeryüzleri programında Bisikletli Kütüphaneci Mini Belgeseli yer aldı. Sabancı Vakfı tarafından 2009 yılından bu yana seçilen 189 fark yaratan arasına girdim ve 10. Sezon 15. Fark Yaratanı seçildim. Bisikletli Kütüphaneci çalışmamı başladığım tarihten itibaren toplam **2.071 kilometre** pedallayarak **55 köy** okuluna **8.798 kitap** hediye ettim.

İyilik Serüveni devam edecek...

Ek: Bisikletli Kütüphaneci Çalışmamın Ulusal Basındaki Haberleri ve Videolar

- NTV, TRT, HABERTÜRK, ATV ve ÜLKE TV’de yayımlandı. Habertürk, Türkiye, Milat ve Posta Gazeteleri, 5 Mart, 3 Haziran, 17 Ekim 2017 ve 14 Mayıs 2018. Erişim adresleri:
 - <http://anadolujansi.com/tr/yasam/koy-cocuklarinin-bisikletli-kutuphanecisi/764242>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=mQ6IheLFP8M>
 - <https://www.dailymotion.com/video/x64xbur>
 - http://www.dailymotion.com/video/x5dxrcv_koy-cocuklarinin-bisikletli-kutuphanecisi_news
 - [https://www.dailymotion.com/video/x6jdisghttp://www.farkyaratanlar.org/site/tr/fark_yaratanlar/190/Hakan-Y%C3%BCcel-\(Bisikletli-K%C3%BCt%C3%BCphaneci\).html](https://www.dailymotion.com/video/x6jdisghttp://www.farkyaratanlar.org/site/tr/fark_yaratanlar/190/Hakan-Y%C3%BCcel-(Bisikletli-K%C3%BCt%C3%BCphaneci).html)
- Anadolu Ajansı Video Manşeti, 22 Mart 2017 <http://anadolujansi.com/tr/vg/video-galeri/bisikletli-kutuphaneci/148>
- NTV, STAR TV ve ÜLKE TV, 17 Ekim 2017 (Muş-Sungu Ortaokuluna kitap götürdüm) <http://anadolujansi.com/tr/yasam/bisikletli-kutuphaneci-komsu-ildeki-cocuklara-da-ulasiyor-/939789>
- Onedio.com haber sitesinde 1.9 bin paylaşma – 22 bin okuma gerçekleşti.
 - <https://onedio.com/haber/bitlis-teki-koy-cocuklarinin-bisikletli-kutuphanecisi-hakan-yucel-ile-tanisin-759862>
 - <https://onedio.com/haber/hakan-yucel-koydeki-cocuklar-kitap-okusun-diye-14-aydir-pedal-ceviriyor-822520>
- Çalışmamın yer aldığı bağlantı adresleri:
 - <https://www.haberler.com/bisikletli-kutuphaneci-ye-kitap-yagdi-9689798-haberi/>
 - <http://www.trthaber.com/foto-galeri/koy-cocuklarinin-bisikletli-kutuphanecisi/15254.html>
 - <http://www.ensonhaber.com/koy-cocuklarinin-bisikletli-kutuphanecisi-2017-03-06.html>

TV Programları

- TRT Haber Hayat Tadında Programında Fulin Arıkan’ın canlı yayın konuğuydum. Dakika olarak **24.50**’den sonra başlıyor, 08 Nisan 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=xoxS55QrQBQ>
- Özlem Denizmen’le Kadınca Programında Haftanın Kahramanıydım, 09 Nisan 2017. <https://www.startv.com.tr/program/ozlem-denizmenle-kadinca/bolumler/24-bolum#p3>
- Ülke TV – Hayat Güzeldir Programı, 09 Aralık 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=QaedjkI7s4U>

Dergiler

- *Bilge Çocuk* dergisi Nisan 2017
- *MinikaGO* çocuk dergisi Aralık 2917
- *Diyanet Dergi* röportaj Temmuz 2017, s. 58-59
- *Cümle Âlem* dergisi röportaj, Ocak-Şubat 2018, 2, 5
- TEDxISTEBELDE konuşmam ve TEDx Duyurusu, 30 Mayıs 2017
 - <https://www.youtube.com/watch?v=d7QPdwGKUy8>
 - <https://www.ted.com/tedx/events/23038>

Radyo Programları

- <http://www.turkiyeninsesiradyosu.com/?r=program/detail&id=121>
- <https://soundcloud.com/ntvradyo/bir-bisiklet-hikayesi-bisikletli-kutuphaneci>
- TRT Radyo 1, Öğrenci İşleri Programı
- Radyo Spor, Sporun Ruhu Programı, 31 Mayıs 2018
- NTV Radyo, Bir Bisiklet Hikâyesi Programı, 18 Kasım 2017

- TRT Radyo Haber, Gözden Kaçmasın Programı
- TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu
- TRT Radyo GAP Diyarbakır
- TRT Radyo Erzurum
- TRT Kent Radyo İzmir
- TRT Kent Radyo Ankara
- Meslek Büyüğümüz Doç. Dr. Erol YILMAZ'ın hakkındaki köşe yazısı: <http://www.enpolitik.com/kose-yazisi/963/eseqli-kutuphane-ciden-bisikletli-kutuphane-ciye.html>

Facebook

- Cezmi Kalorifer ile Pastırma Tadında Paylaşımlar sayfası paylaşımı (2,7 milyon takipçi)
Öğretmenler Sayfası paylaşım yaptı (800k takipçi)

Instagram

- Kpss2018.bilgi (29,3 bin takipçi), siradisibilgi (576 bin takipçi), biracayipbilgi (451 bin takipçi), gizlibilimler (2 milyon takipçi), akilibilgiler (523 bin takipçi), bunlaribiliyormuydunuz (742 bin takipçi), firatklnder (19,4 bin takipçi), tarihten_notlar (60,5 bin takipçi), kpssguncel (238 bin takipçi) sayfalarında çalışmam ile ilgili paylaşımlar yapıldı.

Fotoğraflar

